

Ádám Tamás

Nógrádban dróthálót sző a pók

Egyszer egy pók elhatározta dróthálót sző. Gyönyörűt, cirkalmasat, félelmetesen nagyot. Titokban kezdett el dolgozni, hogy a meglepetés ereje nagyobb legyen. Legalábbis azt hitte, nem tud a tervéről senki. Pedig hát a nagyszoba közepén kezdett hozzá életműve megvalósításához. A csillárnál, fényözönben.

Mindegy, szorgalmasan szövögette a hálót, különös gondot fordított az átkötésekre. Éjjel nappal nyújtotta a szálakat – a vége felé már alig haladt, erőt vett rajta a fáradtság. Míg nem aztán több hónap után elkészült a mű. Sajtótájékoztatót hívott össze, hogy országnak-világnak bemutassa, mit alkotott. Szegénynek nagy volt a csalódása, amikor megtudta, folyamatosan tájékoztatta a sajtó a munkálatok állásáról a közvéleményt. A titok mítosza szertefoszlott.

Erősebb a megye

Valahogy így vagyunk mi is a Nógrádban zajló politikai folyamatokkal. Hiába zajlottak például titokban a megyei közgyűlés koalíciós egyeztetései, csak az nem tudta, hol tartanak a pártok, aki nem akarta. A pók helyzetéhez hasonlatos az is, hogy a nyomdai átfutás miatt *Bilecz Endre* írását elhagyta az idő. Ma már tudjuk, mi történt azóta. Szétfoszlott a titok mítosza. Persze ez nem von le semmit *Bilecz* érdemeiből, hiszen szerzőnk pontos politikai helyzetképet rajzolt. Olyat, mely előrevetítette a várható folyamatokat.

Mindjárt az első „közcim” alatt súlyos mondatokat rak egymás mellé a szerző: „A szocialista többségű kormányzat koncepciója a korábbinál kisebb szerepet szán az önkormányzatoknak és a civil társadalmaknak a helyi közelet kialakításában. Csökkenti a települési önkormányzatok gazdálkodási le-

hetőségeit a támogatások körének és összegének szűkítésével. Jórészt a megyei önkormányzat ellenőrzése alá kívánja helyezni a települési képviselőtestületek politizálását.” A szocialisták véghezvitték akaratukat, áthúzták a T. Házban az önkormányzati törvény módosítását. Tagadhatatlan, hogy a *Bilecz* által előbb vázolt gondolatoknak nagy az igazságtartalma. Ebbe az irányba haladunk. Nógrádban sajátos helyzet alakult ki, hiszen a megyei közgyűlésben túlsúlyba kerültek polgári pártok, mert az SZDSZ is hozzájuk csatlakozott. Ezért is, meg azért is különleges a helyzet, mert a közgyűlés elnöke SZDSZ-es, aki lehetetlen helyzetbe kerülhet. Hogy példával igazoljam ezt a megállapítást: készülöben a területfejlesztési törvény tervezete. Az MSZP határozottan ragaszkodik azon elképzeléséhez, mely szerint erős megyéket kell létrehozni. A szabaddemokraták meg a terü-

letfejlesztési tanácsoknak szánják a nagyobb szerepet. Szerintük éppen hogy gyöngíteni kellene a megye hatalmát. Egyik párt sem akar engedni. Könnyen meglehet, ez lesz a szakítópróba. A települési önkormányzatok szinte kivétel nélkül elvetik az erős megye ideáját, hiszen volt idejük megtapasztalni annak kedvezőtlen hatásait. Kérdések sokasága marad. Mi van akkor, ha mégis az erős megyére épül a területfejlesztési törvény? Hogyan, és mit képvisel ekkor a közgyűlés és annak elnöke? Mit tudnak megvalósítani elképzeléseikből, ha a törvény béklyózza kezüket?

Eredező gyökerek

Túlzónak tartom Bilecz azon véleményét, hogy a szocialisták hibát hibára halmoztak a májusi választások után. Szerintem is egyértelmű hiba volt a Munkáspárttal való frigy. De az SZDSZ-szel való jó vagy rossz kapcsolatot nem lehet és nem is szabad leszűkíteni egyetlen személyre, nevezetesen a korábbi közgyűlési elnökre. Kétségtelenül kulcsszerepet játszott a történetekben a megye első embere, illetve a személyéhez kötődő viták. Ám az éremnek van más oldala is. Úgy hiszem, hogy ennél mélyebben eredeznek a gyökerek: az SZDSZ eltávolodása az MSZP-től. (De hát soha nem álltak egymáshoz oly közel!) Ezt ugyan Bilecz érinti, de a súlyához mérten nem eléggé mélyen és nem eléggé árnyaltan. Nógrádban mindig idegenkedve szemlélték a szabaddemokraták az MSZP térnyerését. Ez hatványozottan érvényes Balassagyarmatra. Mindig is tapinthatóak voltak a nézet- és ideológiai különbségek. Bár, mint annyi mindenben, a szocialistákhoz fűződő viszonyban is eltértek a vélemények a két városban. Szerintem egyáltalán nem biztos, hogy szövetkezett volna az SZDSZ az MSZP-vel akkor, ha a Bilecz által említett személy nincs „képben”.

Vitán felül áll, hogy az MSZP a legerősebb párt a megyében. Magától értetődik, hogy elődpártjuk és a régi-új párt kinevelte kádereit. Ezért hatott a meglepetés erejével,

hogy jónéhány helyen gyengécske jelölteket állítottak. Hogy ne menjünk messzire: Balassagyarmaton, a városi önkormányzati választásokon. De a többi pártnál még tragikusabb a helyzet. Azok a hiteles vezéregyéniségek, akik '88-89 táján a hátukon vitték az új pártokat, mára kivonultak a színpadról. Nem lépett a helyükre senki.

Bevált az MSZP-sek sündiszó-politikája. Emlékezzünk csak: az állampárt darabokra hullása idején kivonult a politikából az elvtársak jelentős része. Csendben meghúzták magukat – jobb szelekre vártak. Nemhiába, eljött az ő idejük. Most teljes mellszélességgel kiálltak a nyilvánosság elé, immár szocialista színekben.

Csakis a koalíció

Nógrádban az új pártokba belépők száma szépen gyarapodott. Egy ideig. Aztán eltűnt a varázs, fogyatkoztak a tagok. Olyannyira csökkent a létszám, hogy tulajdonképp nem is igen beszélhetünk MDF-ről, Fideszről. Négyen-ötven vitatják meg a gyűléseken a napi politikai teendőket. Bilecz a Fideszsel mintha kesztyűs kézzel bána. Pedig hát kár tagadni, agonizál ez a párt is, nem nagyon találja helyét mióta Orbán igazított a fazonon. A FKGP-nek az a legnagyobb baja, hogy nincsen a megyében karizmatikus vezetője. (No de melyik pártnak van?) Abban igaza van szerzőnknek: a kereszténydemokraták stabilan tartják helyüket.

A konzervatív pártok megyei hármaskoalíciója lassan és ellentmondásosan szerveződött – írja Bilecz. Ez így van. Kicsit idegenkedve közelítettek egymáshoz a pártok. Ezen nem lehet csodálkozni, hiszen az országgyűlési választások után az MDF ellenzékbe szorult. A FKGP, a Fidesz éppen elégszer osztorozta kíméletlenül a Fórumot. Tanulni kellett az új módit mindenkinek. Ráadásul az MDF-en belül ádáz csaták dúltak, ennek következtében saját maguk is bizonytalaná váltak. Nem voltak biztosak abban, hogy el-

önyös lesz számukra a polgári koalíció. Pedig talán ők nyerték a legtöbbet. Gyarmaton a nyolcvanas évek végén igen erős MDF csoport jött létre, tízszerre erősebb, mint Tarjában. Ezen tényt valahogy nehezen viselték a megyeszékhelyen. Előbb a megyei elnök gyarmati volt, de egyre reménytelenebb helyzetbe került. Fokozatosan kiszorították az MDF vezetéséből a nyugat-nógrádiakat, lemondatták az elnököket. Ebben a kusza helyzetben köttetett meg az egyezség a három párt között. Amúgy ez volt az egyetlen járható út. Csak így lehetett egyensúlyozni a szocialista fölényt.

Az SZDSZ egyértelműen kudarcot szenvedett a választásokon. Ezt előre ki lehetett számítani, hiszen nincs akkora tömegbázisa Nógrádban a liberális pártnak, hogy komolyan beleszólhatott volna a végeredménybe. Az MSZP-vel nem kötöttek szövetséget, így nem is nyerhettek.

Külön vagy egyesülve?

Bilecz elenged egy laza gondolatot: „A konzervatív koalíció számára létkérdés három pártjának további közelítése, integrálása. Személyes véleményem szerint Nógrád megyében valamilyen egyesülésük sem teljesen kizárt – természetesen csak a józan logika és a politikai belátás alapján mondom ezt.” Én teljes képtelenségnek tartom az egyesülést, belátható időn belül. Még akkor is lehetetlennek gondolom ezt, ha egy némely pártban alig mozognak párttagok. Amíg két ember ügyködik adott pártban, addig nem lesz egyesülés. Mert minden párt mérhetetlenül büszke saját identitására. Arról nem is beszélve, hogy azért komoly ideológiai különbségek is vannak a pártok

között. Nem vitatom: egy átgondolt egyesülés hasznos lehetne a konzervatívok számára. Sehol a világon nem játszik komoly politikai szerepet három konzervatív párt egyszerre. Van logika abban, amit Bilecz ír, de mondom: nem hiszek az egyesülésben.

Mind a mai napig nem igazán érzik a pártok, mekkora jelentősége van a nyilvánosságnak. Hol göröcsösen közelítenek egy-egy újsághoz, hol meg egyszerűen tudomást sem vesznek róla. Időnként megsértődnek egy cikk ürügyén, máskor meg azon, hogy nem jelenik meg róluk semmi. Átgondolt koncepcióról szó nincsen. Hiánycikk a rendszeres, következetes tájékoztatás. A választópolgárok tájékoztatása. Persze a régi beidegződések néha még az újságoknál is működnek. Sokszor ösztönösen közlik a lapok a híreket. Néha meg gorombán odacsapnak, pedig kalapáccsal ütni a klaviatúrát nem nagyon érdemes. Szóval a pártok nem használták és nem használják ki az újságokban rejlő lehetőségeket. Legyintenek egyet, jelzöt tesznek a lapok elé. Talán csak az MSZP vette időnként kicsit komolyabban a nyilvánosság szerepét. A többiek egyáltalán nem. Nem tudom elfogadni azt a nézetet, mely szerint nevezett újság ügysem hozza le a pártról szóló anyagot. Talán, előbb meg kellene próbálni. Mi igyekeztünk kilesni és közzétenni a kulisszatitkokat is. Hol sikerült, hol nem. Közös erővel talán többre jutottunk volna. Kettőn áll a vásár.

Időközben a pók hálóját megtépázták. Előbb magába roskadt szegény, majd újra elkezdett dolgozni. Már látszanak a kontúrok. Nem tudni, hogy most lesz-e sajtótájékoztató.